

Ellära för civilingenjörer

FY502G-0100

2020-10-01, kl. 08:15-11:15

Hjälpmedel: Skrivmateriel och miniräknare (utan internetanslutning). Formelblad delas ut vid tentamen.

Betygskriterier: Skrivningens maxpoäng är 60. Samtliga deluppgifter kan ge 4 poäng och bedöms utifrån kriterier för *kunskap och förståelse, färdighet och förmåga*, samt *skriftlig avrapportering*. För betyg 3/4/5 räcker det med 6 poäng inom vart och ett av områdena *statiska likströmsproblem*, *tidsberoende fenomen* och *växelströmsproblem* samt 30/40/50 poäng totalt.

Detaljerna framgår av separat dokument publicerat på Blackboard.

Anvisningar: Motivera väl, redovisa alla väsentliga steg, rita tydliga figurer och svara med rätt enhet. Redovisa inte mer än en huvuduppgift per blad och lämna in i uppgiftsordning.

Skrivningsresultat: Meddelas inom 15 arbetsdagar. **Examinator:** Dag Stranneby.

Lycka till!

1. Statiska likströmsproblem

a) Vi har en Thévenins tvåpol (matematisk modell) $E = 6\text{ V}$ och $R_i = 6\text{ k}\Omega$. Vi vill bygga den med en spänningskälla (ideal) $V_1 = 10\text{ V}$, och en spänningsdelare. Beräkna R_1 och R_2 . Tips:

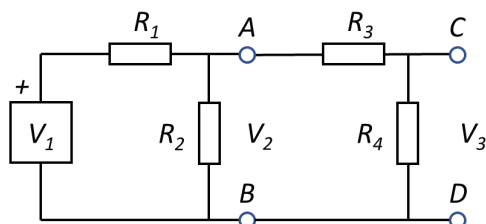

$$E = V_1 \frac{R_2}{R_1 + R_2}$$

$$R_i = \frac{R_1 R_2}{R_1 + R_2}$$

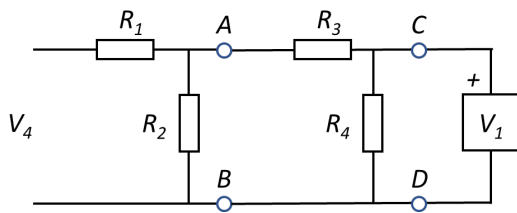
b) Vad blir spänningen V_2 ?

c) Nu hänger vi på en spänningsdelare till, där $R_3 = R_1$ och $R_4 = R_2$, vad blir spänningen V_3 ?

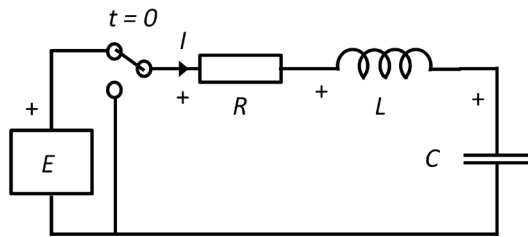
d) Vilket värde ska R_1 ha för att $V_3 = 3\text{ V}$? (Övriga komponentvärden oförändrade)

e) Om vi kör kretsen "baklänges", vad blir spänningen V_4 ?

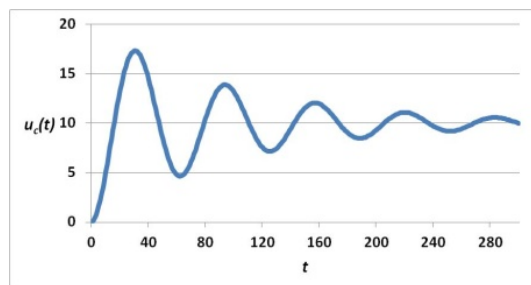

2. Tidsberoende fenomen

Vi har en serieresonanskrets enligt figur A. Varje gång man slår på switchen och kopplar in spänningskällan E , får man en dämpad svängning enligt figur B, där spänningen $u_c(t)$ över kondensatorn visas.

Figur A

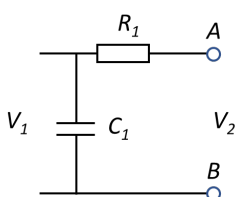

Figur B

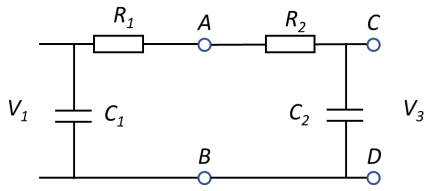
- Är svängningen överdämpad, kritiskt dämpad eller underdämpad? Hur stor är spänningen E ?
- Vi är intresserad av strömmen $I(t)$. Ställ upp en differentialekvation med vars hjälp vi kan lösa ut strömmen. **OBS!** Det räcker att ställa upp ekvationen, den behöver inte lösas.
- Det blir kortslutning i kondensatorn C , hur kommer differentialekvationen att se ut nu? Antag att $R = 100 \, \Omega$, vad blir strömmens stationärvärde (t går mot oändligheten)?
- Om tidskonstanten för kretsen (med kortsluten kondensator) är $1.6 \, \text{s}$, hur lång tid tar det för strömmen att växa till $80 \, \text{mA}$ efter det att E kopplades in vid $t = 0$?
- Antag att kondensatorn är felfri (som i b)), men att det istället blir avbrott i motståndet R . Vad blir strömmen $I(t)$ då?

3. Växelströmsproblem

a) Beräkna frekvensfunktionen $G(\omega)$ för kretsen nedan. Vilken typ av filter är detta? Vad är gränshänsfrekvensen? $R_1 = 470 \, \Omega$, $C_1 = 330 \, \text{nF}$:

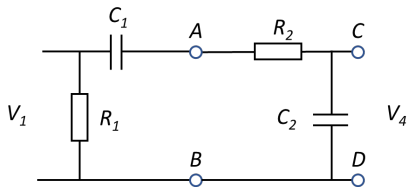

b) Vi hänger på fler komponenter, vad blir frekvensfunktionen, amplitudfunktionen och fasfunktionen nu om $R_2 = 680 \, \Omega$, $C_2 = 100 \, \text{nF}$

c) Beräkna gränsfrekvensen (uttryckt i Hz) för kretsen ovan.

d) Byt plats på R_1 och C_1 , se nedan. Beräkna frekvensfunktionen nu.

e) Sätt $R_2 = 0 \, \Omega$ (kortslutning), i kretsen ovan, vad blir frekvensfunktionen? Vilken typ av filter är detta?